

Οι θρησκείες

στην αρχαία ανατολική Μεσόγειο βασιζόταν σε ένα σύστημα δοξασιών και πρακτικών (ιεροτελεστιών) που επιτρέπει στους λαούς να βρουν απαντήσεις στα θεμελιώδη ερωτήματα που τους απασχολούν. Η επιστήμη της αρχαιολογίας έχει κάνει αξιοσημείωτη πρόοδο στην αναδόμηση αυτών των θρησκειών, αφού η θρησκευτική συμπεριφορά σχεδόν πάντοτε συμβολίζεται με φυσικό σχήμα, όπως στα αντικείμενα και στους χώρους λατρείας. Τα αρχαιολογικά δεδομένα αποτελούν κύριο εργαλείο για τους ιστορικούς και μελετητές των λατρειών της αρχαίας ανατολικής Μεσογείου, για να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν τον ρόλο και την εξέλιξη των θρησκευτικών πίστσεων και τελετών του αρχαίου κόσμου.

Η διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας στις παραδοσιακές κοινωνίες της Ανατολής, συμπεριλαμβανομένης και της αρχαιοελληνικής, εκφράζεται μέσα από την καθιέρωση, δόμηση και δημιουργία πολιτιστικών-θρησκευτικών σχέσεων και ανταλλαγών μεταξύ των λαών που διέσχισαν τα εθνικά και γεωγραφικά τους όρια.

Στον παρόντα Κύκλο, διακεκριμένοι και εξειδικευμένοι επιστήμονες προσπαθούν να ανιχνεύσουν πώς αυτά τα δάνεια μορφοποίησαν την πολιτισμική ταυτότητα των κοινοτήτων της αρχαίας ανατολικής Μεσογείου. Όμως, όχι μόνον μηχανισμοί, όπως η διασπορά, η ανταλλαγή υλικών αγαθών, επέβαλαν τη διαπολιτισμική επικοινωνία, προμηθεύοντας υλικό και ιδέες στη διάπλαση της πολιτισμικής ταυτότητας, αλλά ήδη από τα νεολιθικά χρόνια η ανάπτυξη των πρώτων συμβόλων στην Εγγύς Ανατολή σηματοδοτεί την απαρχή ενός ιδεολογικού συστήματος, το οποίο θα διαδοθεί στη συνέχεια σε ολόκληρη την ανατολική Μεσόγειο. Κατά την 5η και 4η χιλιετία π.Χ. δημιουργούνται στην Εγγύς Ανατολή τα πρώτα αστικά κέντρα και ιερά και τα αρχαιολογικά δεδομένα αποτυπώνουν τις αλλαγές στις λατρευτικές πρακτικές της κοινωνίας. Τα θρησκευτικά σύμβολα-δάνεια από την Αίγυπτο και την Ανατολή στην αρχαία Κύπρο συμβάλλουν, επίσης, στη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας. Στους ελληνοιστικούς και αυτοκρατορικούς χρόνους οι συναισθηματικές εμπειρίες αποτελούν τη βάση θρησκευτικής ταυτότητας σε κοινότητες λάτρων. Η ενσωμάτωση της λατρείας των ρωμαίων αυτοκρατόρων στο πάνθεο των ελληνικών πόλεων λειτουργεί ως εκπροσώπηση της εξουσίας στον ελλαδικό χώρο. Τέλος, αναζητούμε απάντηση στο ερώτημα: οι θύοντες θεοί, εντός των ορίων της ελληνικής επικράτειας αλλά και της ευρύτερης περιοχής της ανατολικής Μεσογείου, είναι οι ουράνιοι επί γης;

Η επιστημονική επιμελήτρια του Κύκλου
Αφροδίτη Α. Αβαγιανού

[επιστήμηκοινωνία]
ειδικές μορφωτικές εκδηλώσεις

[επιστήμηκοινωνία]
ειδικές μορφωτικές εκδηλώσεις

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (ΕΙΕ),
Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, Αθήνα
(στάση μετρό Ευαγγελισμός)

Πληροφορίες: 210 7273516 - 700,
e-mail: gramma@eie.gr , mkont@eie.gr

www.eie.gr | Χορηγείται βεβαίωση

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΧΟΡΗΓΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ:

ΑΡΧΑΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ:

Αρχαιολογία, Θρησκεία &
Πολιτισμική Ταυτότητα

2 - 23 Απριλίου 2013

Αμφιθέατρο Λ. Ζέρβας
κάθε Τρίτη 19.30
ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΑΡΧΑΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ:

Αρχαιολογία, Θρησκεία & Πολιτισμική Ταυτότητα

Ο κύκλος διοργανώνεται
σε συνεργασία με το **Ινστιτούτο Ιστορικών
Ερευνών - Τμήμα Ελληνικής και Ρωμαϊκής
Αρχαιότητας (ΚΕΡΑ), ΕΙΕ**

Τρίτη 2 Απριλίου 2013

Σύντομη εισήγηση/παρουσίαση:

Χαρίκλεια Παπαγεωργιάδου,
Διευθύντρια Ερευνών,
Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών-ΚΕΡΑ,ΕΙΕ

Κύπρος: θρησκευτικά σύμβολα και συμβολισμός

Ευαγγελινή Μάρκου,
Ερευνήτρια, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών-ΚΕΡΑ, ΕΙΕ

Μεταξύ θνητών και Αθανάτων: η λατρεία των Ρωμαίων αυτοκρατόρων στην Ελλάδα

Francesco Camia,
Ερευνητής, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών- ΚΕΡΑ, ΕΙΕ

Τρίτη 9 Απριλίου 2013

Οι πρώτες νεολιθικές κοινωνίες στην Εγγύς Ανατολή: υλικός πολιτισμός και σύμβολα

Γεωργία Κουρτέση - Φιλιππάκη,
Επίκουρη Καθηγήτρια Προϊστορικής Αρχαιολογίας,
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Θρησκεία και λατρευτικές πρακτι- κές στην αρχαία Εγγύς Ανατολή κατά την 5η και 4η χιλιετία π.Χ.

Κωνσταντίνος Κοπανιάς,
Λέκτορας Αρχαιολογίας Πολιτισμών Ανατολικής
Μεσογείου, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας,
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τρίτη 16 Απριλίου 2013

Φόβος - ελπίδα - ευγνωμοσύνη - αγάπη - μίσος - περηφάνια. Το συναίσθημα ως βάση θρησκευτικής ταυτότητας στους ελληνιστικούς και αυτοκρατορικούς χρόνους

Άγγελος Χανιώτης,
Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας και Κλασικών
Σπουδών στο Institute for Advanced Study, Πρίνστον

Τρίτη 23 Απριλίου 2013

Θεοί θύοντες: Ουράνιοι επί γης;

Αφροδίτη Α. Αβαγιανού,
Ph.D. Παν/μίου Ζυρίχης, Fellow of OSU,
Σύμβουλος - Καθηγήτρια ΕΑΠ

Κείμενα αρχαίων κλασικών διαβάζει ο ηθοποιός Μανώλης Μαυροματάκης

Κάθε Τρίτη
Ώρα έναρξης
19:30'

Στο τέλος της εκδήλωσης ακολουθεί
συζήτηση μεταξύ κοινού και ομιλητών

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ ΒΕΒΑΙΩΣΗ
παρακολούθησης για το σύνολο των
εκδηλώσεων σε κάθε ενδιαφερόμενο

Οι ομιλίες θα μεταδίδονται ζωντανά στη
διεύθυνση <http://www.ekt.gr/events/live>